



Umělecké dílo jako znak

Několik pojmů ze sémiotiky

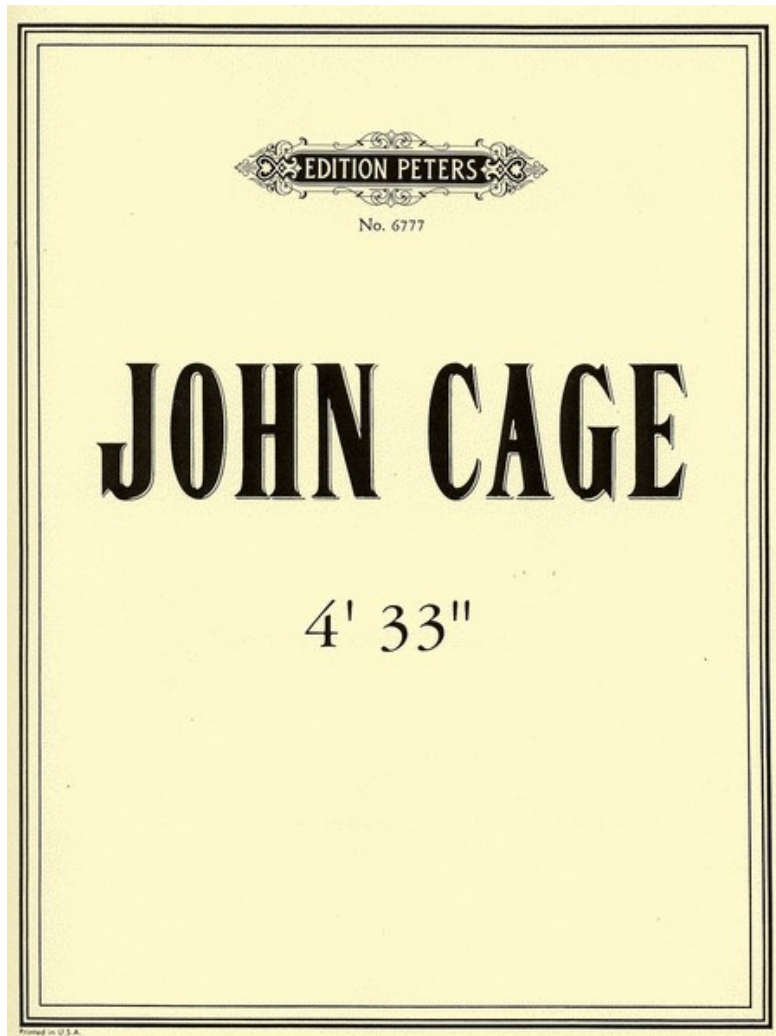


Úvod do uměnovědných studií

Malé opakování... Umělecké dílo...

- ▶ 1537 vydal Nicolaus Listenius traktát *Musica*
 - ▶ opus perfectum et absolutum (dokonalé, uzavřené dílo)
 - ▶ písemná fixace skladatelem (notové písmo)
 - ▶ přetrvává po smrti skladatele

UZAVŘENOST – FIXACE - TRVÁNÍ



I
TACET

II
TACET

III
TACET

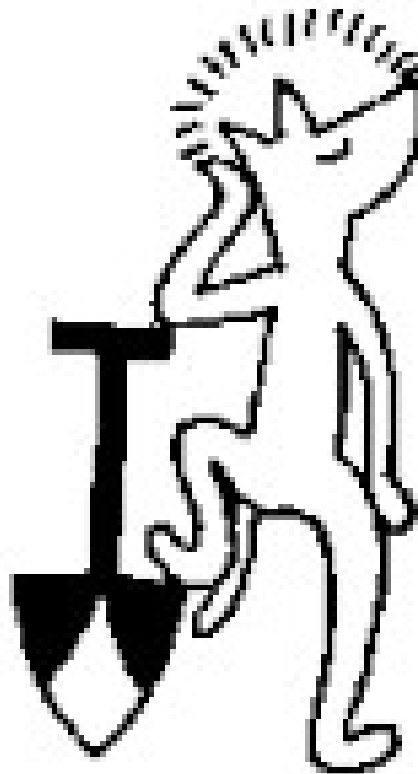
NOTE: The title of this work is the total length in minutes and seconds of its performance. At Woodstock, N.Y., August 29, 1952, the title was 4' 33" and the three parts were 33", 2' 40", and 1' 20". It was performed by David Tudor, pianist, who indicated the beginnings of parts by closing, the endings by opening, the keyboard lid. However, the work may be performed by an instrumentalist or combination of instrumentalists and last any length of time.

FOR IRWIN KREMEN

JOHN CAGE

Copyright © 1960 by Henmar Press Inc., 373 Park Avenue South,
New York, N.Y. 10016, U.S.A.

Co to je?





Co je to znak?

- ▶ (sv. Augustin): „něco,“ co kromě svého působení na (naše) smysly působí i na (naši) mysl [ukazující na něco mimo sebe]
- ▶ Scholastika: „něco,“ co zastupuje něco jiného
- ▶ (J. Mukařovský): Znak je smyslovou realitou, jež se vztahuje k jiné realitě, kterou má vyvolávat
 - ▶ Mukařovský: Umělecké dílo jako znak, 2008.

Znak (základní definice)

$$\text{Znak} = (I, Y)$$

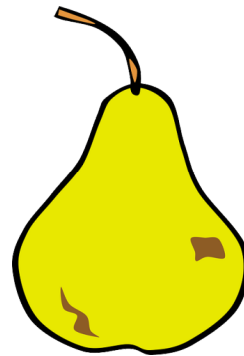
- ▶ Znak je uspořádaná dvojice:
 - ▶ označujícího (I) a
 - ▶ označovaného (Y)

???



Typologie znaků (Ch. Peirce)

▶ Ikon



Haf haf! <šťěkot>

Typologie znaků (Ch. Peirce)

▶ Index

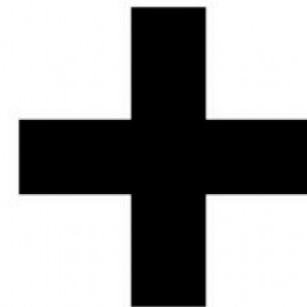
Kouř

Zvýšená teplota

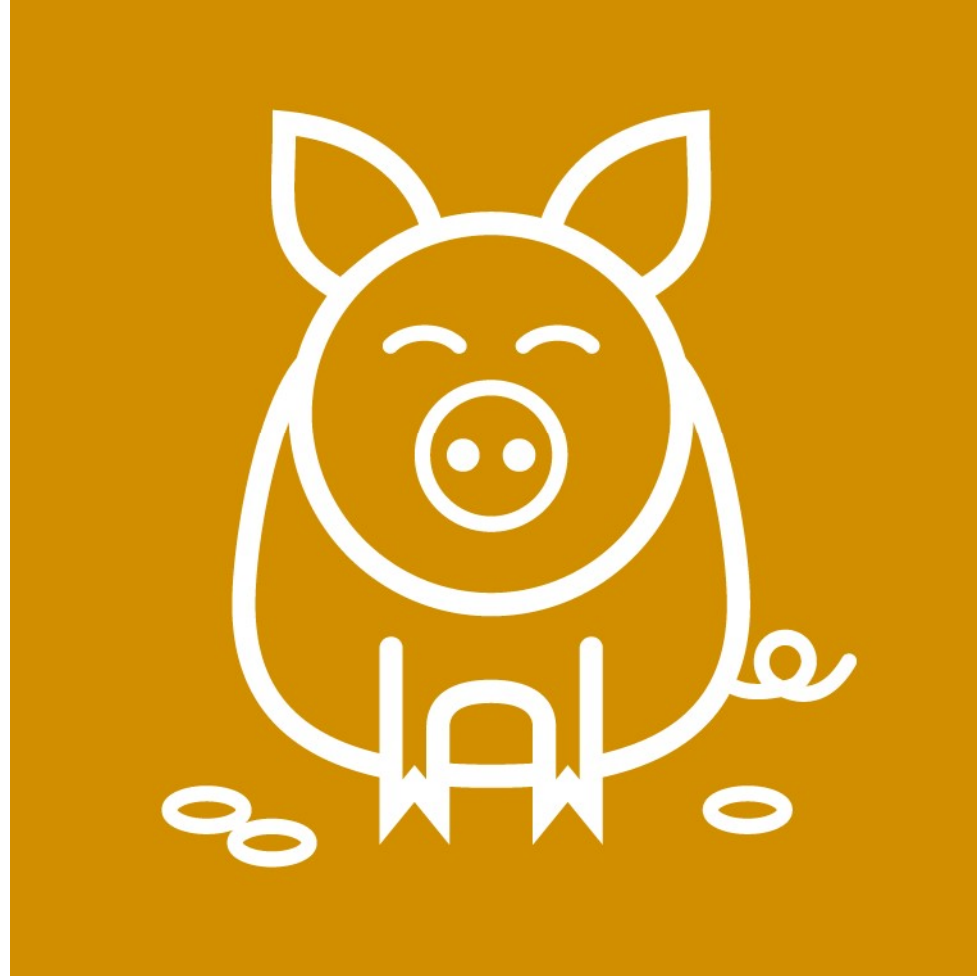
Haf haf! <pes>

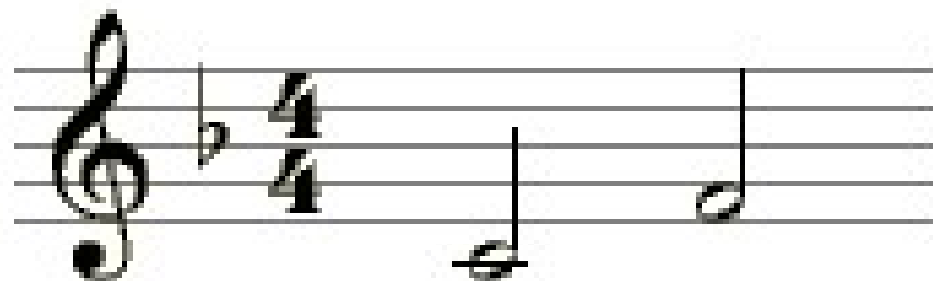
Typologie znaků (Ch. Peirce)

- ▶ Symbol



a





Hö - r!

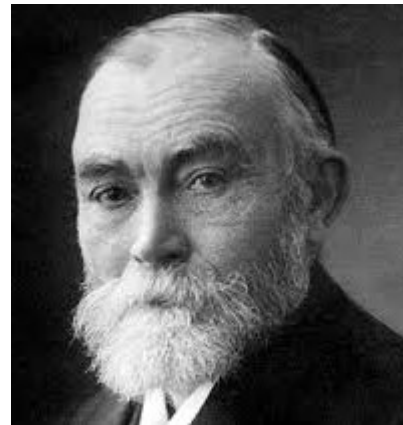
Věda o znacích

- ▶ Charles William Morris (1901-1979)
 - ▶ Sémiotika – věda o znacích
 - ▶ σημειον – znak, označení

- ▶ 3 dimenze vědy o znacích
 - ▶ Sémantika
 - ▶ Syntaktika
 - ▶ Pragmatika

Trocha teorie

- ▶ **Charles Sanders Peirce**
 - ▶ (1839 – 1914), USA
- ▶ **Ferdinand de Saussure**
 - ▶ (1857 – 1913), Švýcarsko
- ▶ **Gottlob Frege**
 - ▶ (1848 – 1925), Německo



Dyadické pojetí znaku

- ▶ Scholastika
- ▶ Ferdinand de Saussure
 - ▶ Kurz obecné lingvistiky
 - ▶ Jazyk jako autonomní systém
 - ▶ Označující - Označované



Dyadické pojetí znaku

- ▶ Vehikulum

KVĚTINA

- ▶ Extenze

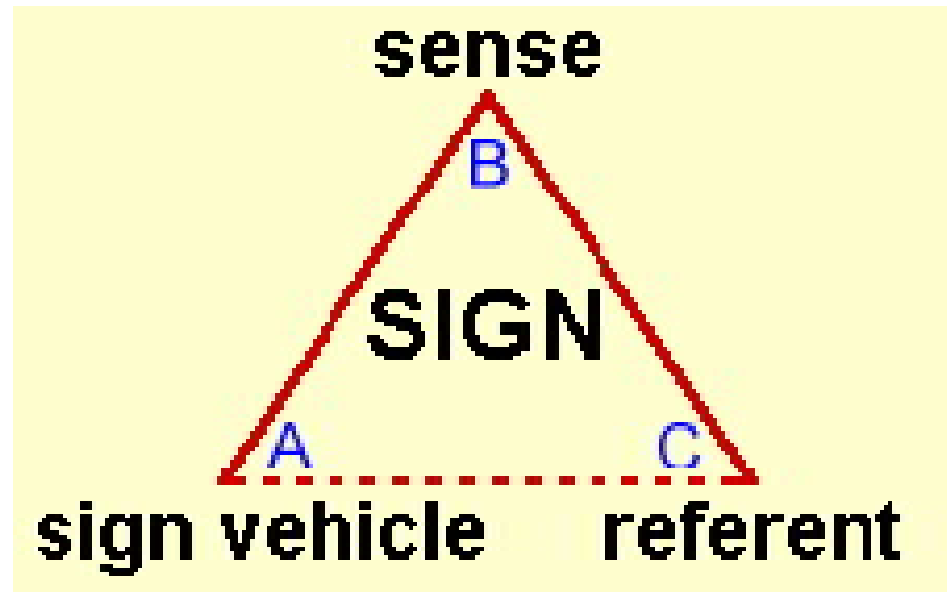


.....

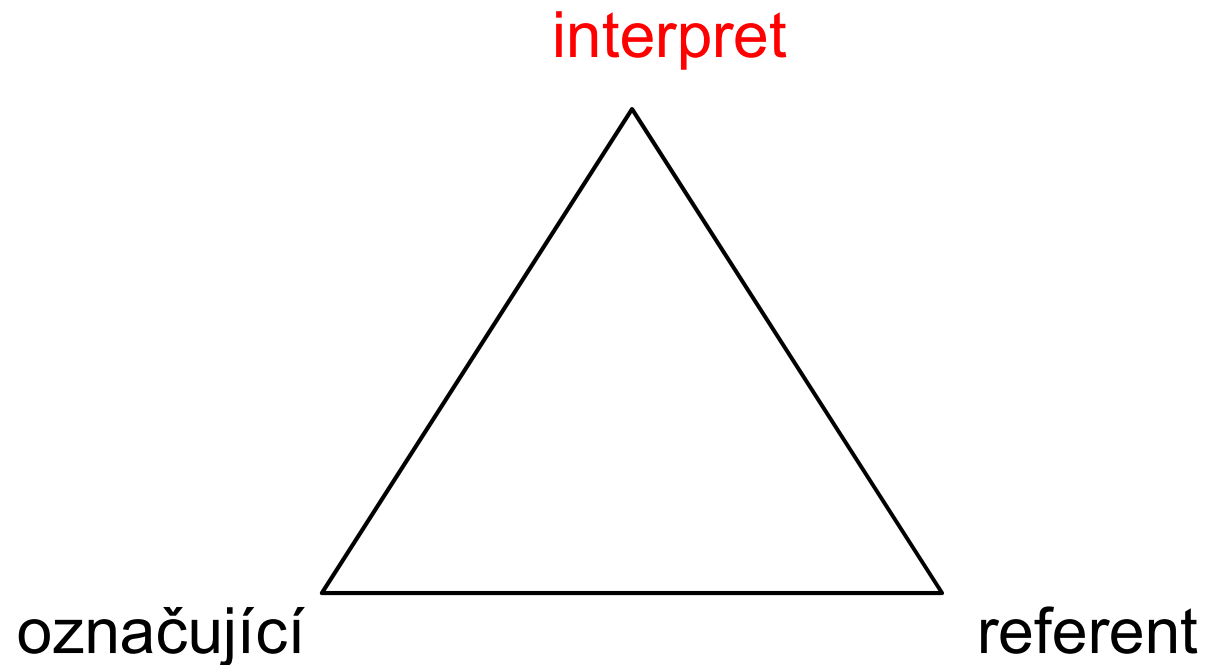
- ▶ Radikální nominalismus

Triadické pojetí znaku

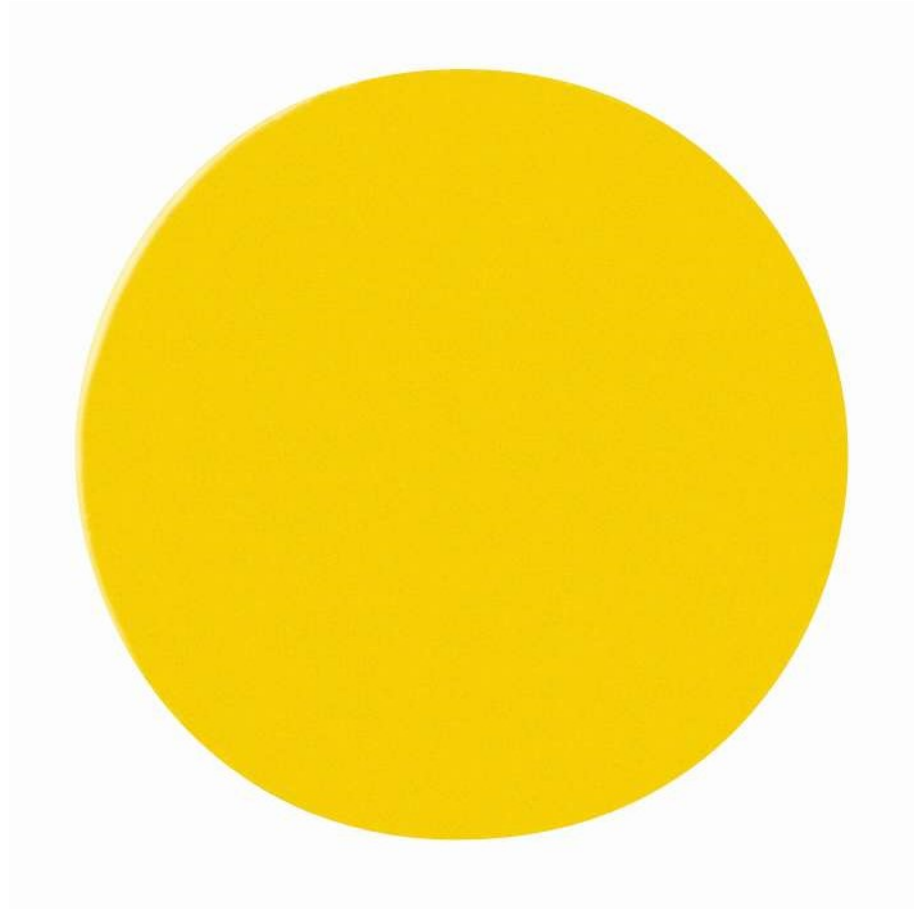
- ▶ Richards-Ogdenův trojúhelník



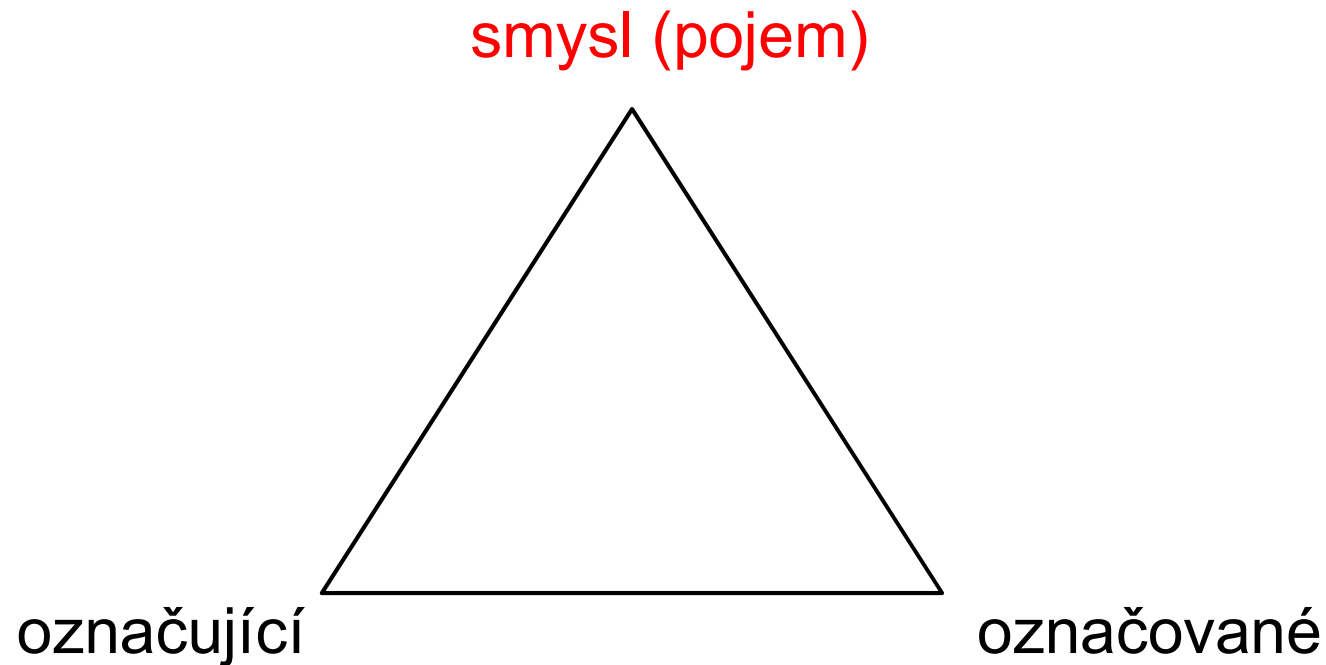
Pojetí znaku - PEIRCE



- ▶ význam se konstituuje v hlavě interpreta
- ▶ ...vzhledem k interpretovi
- ▶ „subjektivita“

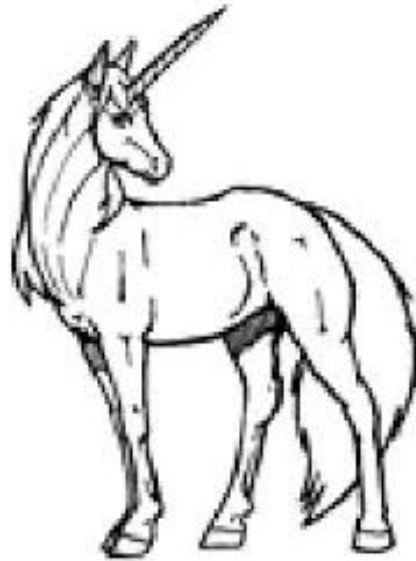


Pojetí znaku - FREGE



- ▶ smysl – objektivní význam
- ▶ realismus
- ▶ „platónské ideje“

-
- ▶ Jednorožec „je bájný tvor, který je obvykle zobrazován v podobě koně či antilopy s nápadným, dlouhým a šroubovitě krouceným rohem. Od křesťanského středověku je považován za symbol síly, čistoty a panenství.“

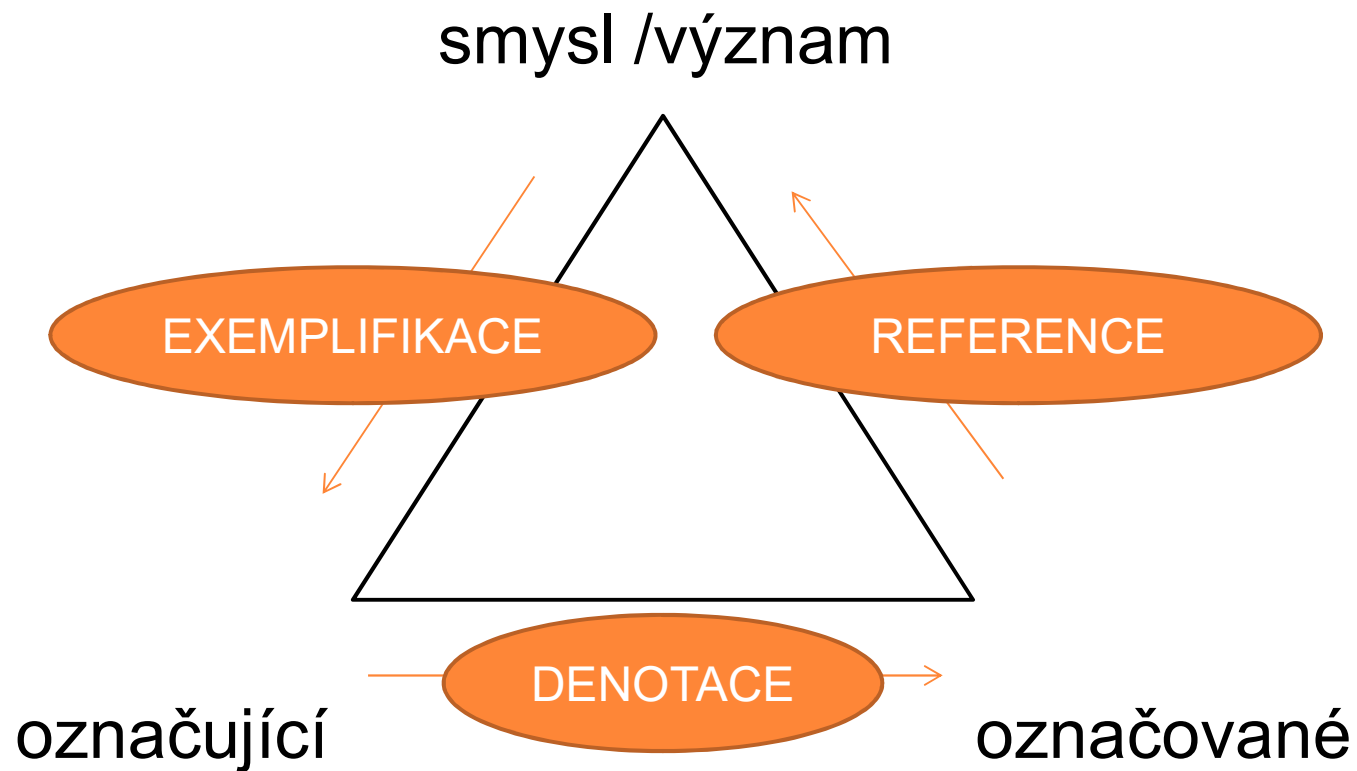


Reprezentace

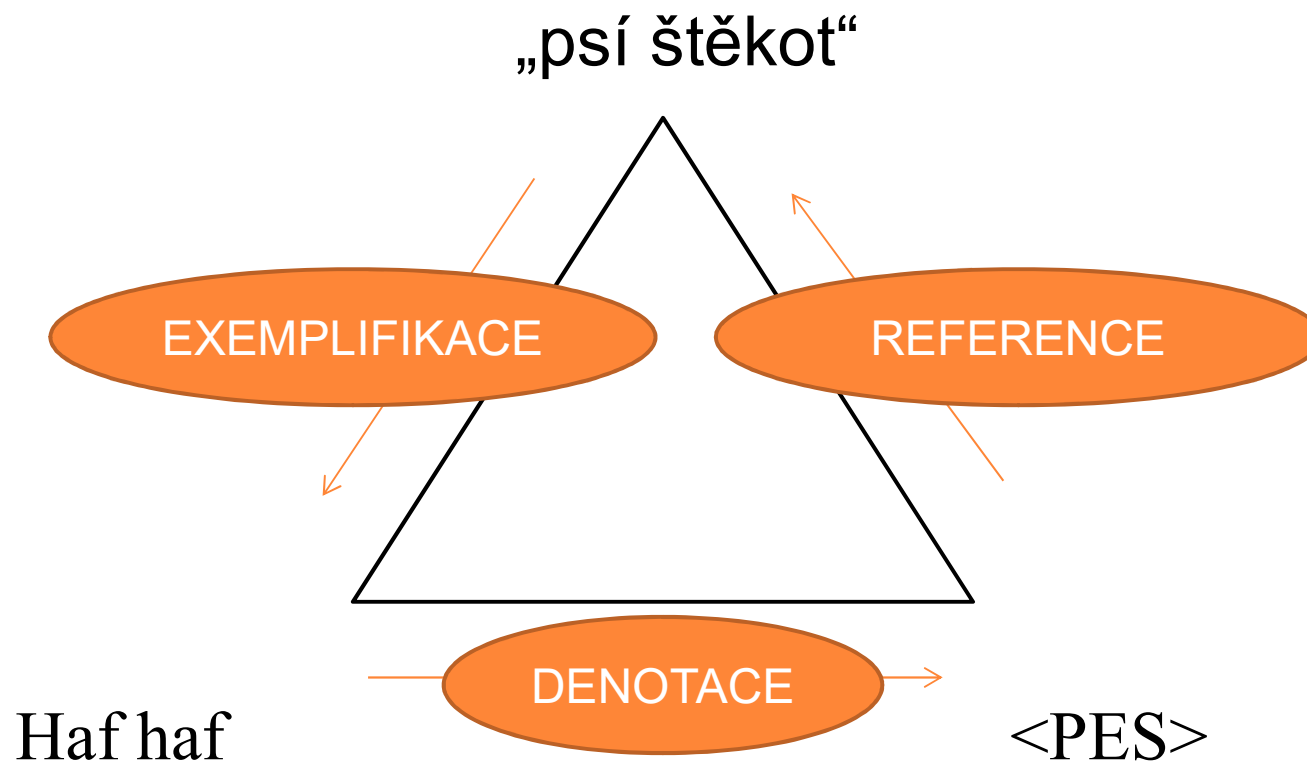


René François Ghislain Magritte (1898 – 1967)

Reprezentace



Reprezentace



Umělecké dílo jako znak

- ▶ (JM): Podobně jako jazyk má i umělecké dílo povahu znaku; tím se liší zejména od „výrazu“ (expresse)... umělecké dílo nelze identifikovat s duševním stavem jeho původce ani s žádným s duševních stavů, které vyvolává u subjektů, které je vnímají...
- ▶ (JM): Znakem se jeví umělecké dílo:
 - ▶ ve svém vnitřním složení
 - ▶ ve svém vztahu ke skutečnosti
 - ▶ ve vztahu ke společnosti
 - ▶ ve vztahu ke svému původci
 - ▶ ve vztahu ke svému vnímateli



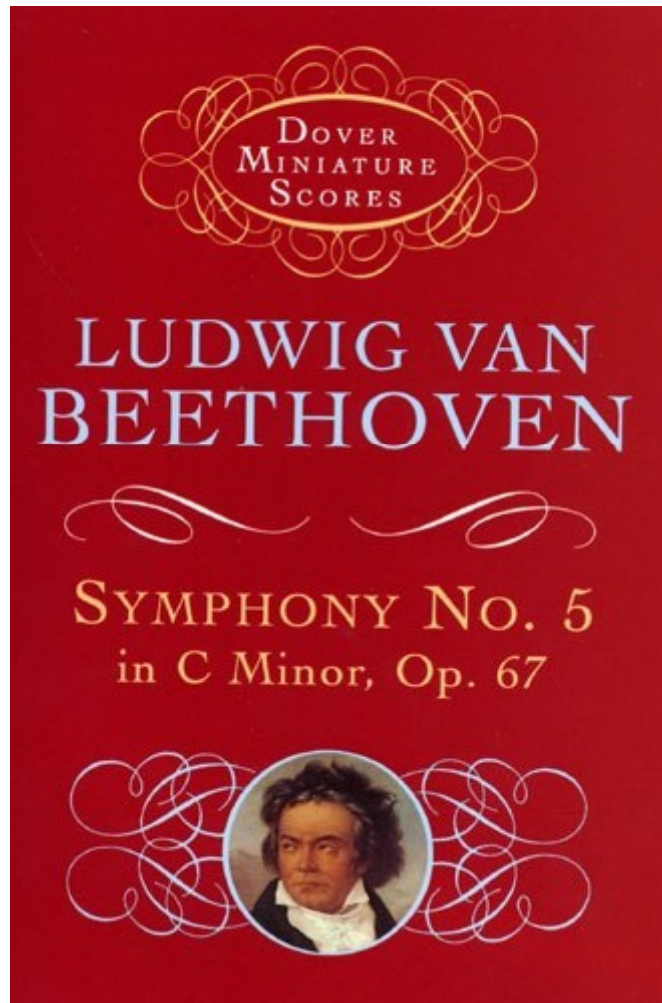
Do stmívání
nad mořem bílý záblesk —
výkřik divoké kachny



Problém identity

- ▶ (JM): Dílo existuje plně pouze v procesu interpretace
- ▶ Otázka identity díla
- ▶ TYPE / TOKEN

(TYPE)



Allegro con brio.

The musical score is arranged in a standard orchestral format. The instruments and their parts are as follows:

- Flauti:** Rests throughout the first 10 measures.
- Oboi:** Rests throughout the first 10 measures.
- Clarineti in B:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic.
- Fagotti:** Rests until measure 7, then play a sustained note with a piano (*p*) dynamic.
- Corni in Es. (two staves):** Rests throughout the first 10 measures.
- Timpani in C.G.:** Rests throughout the first 10 measures.
- Violino I:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic, then a piano (*p*) dynamic.
- Violino II:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic, then a piano (*p*) dynamic.
- Viola:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic, then a piano (*p*) dynamic.
- Violoncello:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic, then a piano (*p*) dynamic.
- Basso:** Play a rhythmic pattern of eighth notes starting with a forte (*ff*) dynamic.

TOKEN



TOKEN / ...TYPE (?)



Několik pojmů z oblastí sémiotiky umění

- ▶ Ikoničnost umění
- ▶ Transparentnost
- ▶ Realistická média
- ▶ Ostenze
- ▶ (Fikční světy, Naratologie, a další)



